

รักษาจิตให้คิดในทางที่ถูก

○ เพื่อรักษาจิตใจมิให้ได้รับทุกข์ อันเกิดจากอารมณ์กิเลสเป็นต้นว่า โกรธ จำเป็นจะต้องระวังการคิดปรุงหรือปรุงคิดให้ดำเนินไปอย่างถูกต้อง เพราะการคิดปรุงหรือปรุงคิดนี้เอง เป็นสาเหตุที่แท้จริงของอารมณ์กิเลสทั้งหลาย เป็นต้นว่า โกรธ ไม่ใช่รูป ไม่ใช่เสียง ไม่ใช่เรื่อง ที่ทำให้เกิดอารมณ์กิเลสเหล่านั้น

ดังที่มีผู้เข้าใจผิดเป็นอันมาก ดังได้ยกตัวอย่างแล้วว่า รูปเดียวกัน เสียงเดียวกัน เรื่องเดียวกัน มิได้ทำให้ผู้ได้เห็น ผู้ได้ยิน ผู้ได้รับ มีอารมณ์อย่างเดียวกัน ผู้หนึ่งอาจจะชอบ ผู้หนึ่งอาจจะไม่ชอบ ทั้งนี้แล้วแต่การปรุงของใจซึ่งไม่เหมือนกัน

ความรู้สึกเป็นสุข ความรู้สึกเป็นทุกข์ การทำสติเพียรพยายามอบรมใจให้คิดปรุงไปในทางที่จะให้ความสุขเกิด มิใช่ให้ความทุกข์เกิด จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่ควรมีผู้ใดมองข้ามไปเสียอย่างไม่นอนใจ

โทสะหรือความโกรธเป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ร้อน การคิดปรุงไปในทางที่จะไม่ให้โทสะเกิด จึงเป็นสิ่งควรอบรมให้เกิดมีขึ้น

○ ได้กล่าวว่ามาแล้วถึงความโกรธ ที่เกิดจากเสียงไม่ถูกหูและรูปไม่ถูกตา ซึ่งแยกออกไปมากมายหลายอย่าง บัดนี้มาลองแยกความโกรธที่เกิดจาก เรื่องที่ไม่ถูกใจ ซึ่งก็มีมากมายหลายอย่างเหมือนกัน

○ เคยมีผู้เล่าเรื่องการโง่การกินที่นั่นที่นี่ยังโกรธเคืองว่าไม่น่าจะทำได้ถึงเช่นนั้น ผู้เล่าไม่ชอบใจเลย อเนจอนาใจมากคือโกรธมากนั่นเอง บางผู้มาเล่าเรื่องความเลอะเทอะเหลวไหลของสังคมปัจจุบันอย่างรังเกียจ ชิงชัง ยังมีเรื่องที่ไม่ถูกใจอีกหลายเรื่อง ซึ่งแต่ละท่านอาจจะนึกเพิ่มเติม ได้ด้วยตนเอง

เช่นเดียวกันกับเสียงไม่ถูกหูและรูปไม่ถูกตา เพราะเหตุผลเดียวกัน คือทุกคนที่เป็นปุถุชนย่อมจะมีเรื่องไม่ถูกใจตนอยู่ด้วยกันทั้งนั้น และไม่ตรงกันก็มีเป็นอันมาก ดังตัวอย่างบางคนไม่พอใจการโง่การกินที่นั่นที่นี้

แต่ขณะเดียวกันบางคนพอใจนี้รู้ได้จากการที่เมื่อผู้ทำก็แสดงว่ามีผู้พอใจ บางคนรังเกียจความเลอะเทอะเหลวไหลของสังคมปัจจุบัน แต่ ขณะเดียวกันบางคนนิยมชมชอบ ซึ่งได้รู้จากการที่มีผู้ปฏิบัติเช่นนั้นอยู่

ก็แสดงว่ามีผู้ชอบใจ ทั้งนี้ก็อยู่ที่การปรองดองใจเช่นเดียวกัน ปรองให้เห็นเป็น ดิงาม ก็ปรองให้ชอบ ปรองให้เป็นไม่ดีไม่งามก็ปรองให้ไม่ชอบ

○ แต่สำหรับตัวอย่างที่ยกมากล่าวข้างต้น การปรองให้ชอบหรือไม่ชอบ ไม่ เกิดผลดีแก่จิตใจตนเองทั้งสองประการ การปรองให้ชอบเรื่องโง่การกิน ทำให้ นิยมยินดีในการกระทำเพื่อโง่การกินย่อมเป็นผลเสียอย่างยิ่ง

ทั้งแก่จิตใจตนเองและทั้งแก่ส่วนรวม การปรองใจให้ไม่ชอบเมื่อได้ฟังได้ ฟังเรื่องโง่การกินทำให้เกิดโทโส ก็เป็นการทำใจตนเองให้ร้อนเป็นทุกข์

○ วิธีปรองที่ควรนำมาปฏิบัติให้เกิดผลในเรื่องดังกล่าว จึงน่าจะปรองไป ในทางที่จะสามารถทำให้ไม่ไปนิยมชมชอบด้วยและไม่ไปโกรธชังด้วย รักษาใจไว้ให้สงบเยือกเย็นได้ ไม่ว่าในเรื่องใดก็ตามเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้ มิได้หมายความว่าทำให้ไม่สนใจรับรู้ในเรื่องใดเสียเลย ไม่ปฏิบัติ การใดๆ เพื่อให้เหมาะให้ควรต่อเรื่องใดๆ เสียเลย

